

سۇئال

ئايال كىشىنىڭ ئاكا-ئۇكا، ھەدە-سىڭىللىرى ئالدىدىكى ئەۋرەتلىرى ۋە قىزى، ئانىسى ياكى ھەدىسى ئالدىدىكى ئەۋرەتلىرى قايسى جايلاردىن ئىبارەت؟. بۇ ھەقتە چۈشەنچە بېرىشىڭلارنى ئۈمىد قىلىمەن.

تەپسىلىي جاۋاب

بارلىق گۈزەل ماختاشلار ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارى بولغان ئاللاھقا خاستۇر. پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا، ئۇنىڭ ئائىلە تاۋابىئاتلىرى ۋە ساھابىلىرىغا ئاللاھ تائالانىڭ رەھمەت سالاملىرى بولسۇن.

بىرىنچى: ئايال كىشىنىڭ دادىسى، ئاكا-ئۇكىلىرى ۋە ئۇلارنىڭ ئوغۇللىرىنىڭ ئالدىدا (يەنى بۇلار مەھرەملىرى بولۇپ) پۈتۈن بەدىنى ئەۋرەت بولىدۇ، پەقەت كۆپ ۋاقىتلاردا ئوچۇق تۇرىدىغان يۈزى، چاچلىرى، بوينىلىرى، ئىككى بىلەك ۋە ئىككى ھوشۇقىنىڭ ئاستى قاتارلىق جايلار ئەۋرەت ھېسابلانمايدۇ. بۇ توغرىدا ئاللاھ تائالا مۇنداق دېگەن: **وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ آبَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ أَبْنَائِهِنَّ أَوْ أَبْنَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي إِخْوَانِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ أَوِ التَّابِعِينَ غَيْرِ أُولِي الْإِرْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ أَوِ الطِّفْلِ الَّذِينَ لَمْ يَظْهَرُوا عَلَىٰ عَوْرَاتِ النِّسَاءِ وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهُ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ** تەرجىمىسى: **مۆمىنلەرگە ئېيتقىنكى، نامەھرەملەرگە تىكىلىپ قارىمىسۇن، ئەۋرەتلىرىنى ياپسۇن، تاشقى زىننەتلىرىدىن باشقا زىننەتلىرىنى ئاشكارىلىمىسۇن، لېچەكلىرى بىلەن كۆكرەكلىرىنى ياپسۇن، (تاشقى زىننەتلىرىدىن باشقا) زىننەتلىرىنى ئەرلىرىدىن، ئاتىلىرىدىن، يا قېيىن ئاتىلىرىدىن، يا ئوغۇللىرىدىن، يا ئەرلىرىنىڭ ئوغۇللىرىدىن، يا ئۆز قېرىنداشلىرىدىن، يا قېرىنداشلىرىنىڭ ئوغۇللىرىدىن، يا ھەمىشەلىرىنىڭ ئوغۇللىرىدىن، يا دىنداش ئاياللاردىن، يا قول ئاستىدىكى چۆرىلەردىن، يا خوتۇنلارغا ئېھتىياجى يوق خىزمەتچىلەر (يەنى قېرى، دەلدۈش بولغانلىقتىن جىنسىي شەھۋىتى يوقلار) دىن، يا ئاياللارنىڭ ئۇياتلىق جايلىرىنى ئۇقمايدىغان (يەنى بالاغەتكە يەتمىگەن) بالىلاردىن باشقا كىشىلەرگە كۆرسەتمىسۇن، زىننەتلىرىنى كىشىلەرگە بىلدۈرۈش ئۈچۈن ئاياغلىرىنى يەرگە ئۇرمىسۇن، ئى مۇمىنلەر! بەختكە ئېرىشىشىڭلار ئۈچۈن ھەممىڭلار ئاللاھقا تەۋبە قىلىڭلار. [سۈرە نۇر 31-ئايەت].**

ئاللاھ تائالا ئاياللار ئۈچۈن يولدىشى ۋە مەھرەملىرى ئالدىدا زىننەتلىرىنى ئاشكارا قىلىشنى دۇرۇس قىلدى، زىننەتتىن مۇراد زىننەت ئورۇنلىرى مەقسەت قىلىنىدۇ، ئۈزۈكتىن ئۇنىڭ ئورنى بولغان ئالقان، بىلەيزۈكتىن ئۇنىڭ ئورنى بولغان بىلەك، زىرە-ھالقىدىن ئۇنىڭ ئورنى بولغان قۇلاق، گۈلاپكا-زەنجىردىن ئۇنىڭ ئورنى بولغان بوياق ۋە كۆكرەك ۋە خالخالدىن ئۇنىڭ ئورنى

بولغان پاچاق مەقسەت قىلىندۇ.

ئەبۇ بەكرى ئەلجەسسەس رەھىمەھۇللاھ بۇ ئايەتنىڭ تەپسىرىدە مۇنداق دەيدۇ: "ئايەتنىڭ سىرتقى كۆرۈنىشى ئايال كىشىنىڭ زىنەتلىرىنى يولدىشى ۋە ئۇنىڭ بىلەن بىرگە زىكر قىلىنغان دادىسى ۋە باشقا تۇغقانلىرىغا ئاشكارا قىلىشنىڭ دۇرۇس بولىدىغانلىقىنى تەقەززا قىلىدۇ. ھەممەيلەنگە مەلۇمكى، زىنەتتىن زىنەتنىڭ ئورنى بولغان يۈز، قول، بىلەك قاتارلىق ئەزالار مەقسەت قىلىندۇ، بۇ ئايەتتە زىكر قىلىنغان كىشىلەرنىڭ مۇشۇ ئورۇنلارغا قارىسا دۇرۇس بولىدىغانلىقىنى بىلدۈرىدۇ، بۇ ئىچكى زىنەتنىڭ ئورنى، چۈنكى ئايەتنىڭ ئەۋۋىلىدە تاشقى زىنەتكە يات كىشىلەرنىڭ قارىشىنى دۇرۇس قىلدى، يولدىشى ۋە باشقا مەھرەملىرىنىڭ ئىچكى زىنەتكە قارىشىنى دۇرۇس قىلدى. ئىبنى مەسئۇد ۋە زۇبەير رەزىيەللاھۇئەنھۇلاردىن بايان قىلىنغان رىۋايەتتە: زىرە- مۇنچاق، زەنجىر- گۈلپىكا، بىلەيزۇك- خالخال قاتارلىق زىنەتلەر بايان قىلىنغان.

بۇ ئورۇنلارغا قاراش ئايال كىشىنىڭ يولدىشى ۋە ئۇنىڭ بىلەن بىرگە زىكر قىلىنغان مەھرەملىرى ئۈچۈن ئوخشاشتۇر. ئايەتنىڭ ئومۇمى مەزمۇنى يولدىشى قاراش دۇرۇس بولغان زىنەت ئورۇنلارغا زىكر قىلىنغان مەھرەملەرنىڭ قارىشىنىڭمۇ دۇرۇس بولىدىغانلىقىنى بىلدۈرىدۇ.

ئىمام بەغەۋىي رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: "ئاللاھ تائالا ئايەتتە: **ئۇلار زىنەتلىرىنى ئاشكارا قىلمىسۇن** دېدى يەنى مەھرەم بولمىغان كىشىلەرگە زىنەتلىرىنى ئاشكارا قىلمىسۇن دەپ بۇنىڭدىن ئىچكى زىنەتلەر مەقسەت قىلىندۇ. زىنەت ئاشكارا ۋە مەخپى دەپ ئىككىگە ئايرىلىدۇ، مەخپى- ئىچكى زىنەت دېگەن: خالخال، پۇتغا قويغان خېنە، بىلەكلىرىدىكى بىلەيزۇك، زىرە- ھالقا، گۈلپىكا- زەنجىر قاتارلىقلار بولۇپ، ئايال كىشىنىڭ بۇ ئورۇنلارنى يات كىشىلەرگە ئاشكارا قىلىشى توغرا بولمايدۇ، شۇنىڭدەك يات كىشىلەرنىڭمۇ بۇ ئورۇنلارغا قارىشى توغرا بولمايدۇ، زىنەتتىن زىنەتنىڭ ئورنى مەقسەت قىلىندۇ".

"كەششاپۇل قەننائى" ناملىق ئەسەرنىڭ ئاپتۇرى 5- توم 11- بەتتە مۇنداق دېگەن: "ئەر كىشى ئۆزىنىڭ مەھرەمىنىڭ يۈزى، بويى، قولى، پۇتى، بېشى، پاچىقى قاتارلىق جايلارغا قارىسا دۇرۇس بولىدۇ. قازى ئەبۇ يەئلا مۇشۇ رىۋايەتكە ئاساسەن: كۆپ ۋاقىتلاردا ئاشكارا بولىدىغان بېشى، ئىككى قولى ۋە ئىككى جەينىكىگە قاراش دۇرۇس بولىدۇ، دېگەن".

يۇقىرىدا بايان قىلىنغان مەھرەملەرمۇ يېقىنلىقتا ۋە پىتىدىن ئەمىن بولۇشتا پەرقلىق بولىدۇ، شۇنىڭ ئۈچۈن ئايال كىشى ئۆگەي ئوغلىغا ئاشكارا قىلىمىغان جاينى دادىسىغا ئاشكارا قىلىدۇ. قۇرتۇبىي رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: ئاللاھ تائالا ئايەتتە ئايالنىڭ يولدىشىنى زىكر قىلغاندا ئۇلار بىلەن بىرلىكتە زىنەتنى ئاشكارا قىلسا دۇرۇس بولىدىغان مەھرەم تۇغقانلىرى بىلەن باشلىدى، لېكىن مەھرەملەرنىڭ كىشىلەرنىڭ قەلبىدىكى ئورنىنىڭ پەرقلىق بولۇشى بىلەن ئۇلارنىڭ دەرىجىسىمۇ ئوخشاش بولمايدۇ، شۇنىڭ ئۈچۈن ئايال كىشىنىڭ دادىسى ۋە ئاكا- ئۇكىلىرىغا ئوچۇق قويغان جايلارنى ئۆگەي ئوغلىغا ئاچماسلىقى ياخشىدۇر، چۈنكى ئۇلارنىڭ ئارىسىدىكى پەرقمۇ ئوخشاش ئەمەس، شۇنىڭ ئۈچۈن دادىسىغا ئاشكارا قىلغان جاينى يولدىشىنىڭ ئوغلىغا ئاشكارا قىلىش توغرا بولمايدۇ".

ئىككىنچى: پىقھى ئالىملىرىنىڭ قارىشىدا بېكىتىلگىنى: ئايال كىشىنىڭ ئايال بىلەن بولغان ئەۋرىتى مەيلى ئۇ ئايال ئانىسى، ھەدە- سىڭىللىرى ياكى يات ئايال بولسۇن ئوخشاشلا كىشى بىلەن تىزىنىڭ ئارىلىقىدۇر، ئايال كىشى ئۈچۈن زۆرۈرەت بولمىغان ئەھۋالدا ئۆزىنىڭ ھەمىشەسىنىڭ كىشىدىن تىزىغىچە بولغان ئارىلىققا قارىشى توغرا بولمايدۇ، ئەمما داۋالاش ۋە تۇغدۇرۇش قاتارلىق زۆرۈرەت بولغان ئەھۋال ئاستىدا قاراش دۇرۇس بولىدۇ.

بۇنىڭدىن ئايال كىشى ئاياللار بار سورۇندا تىزىدىن كىشىگىچە بولغان ئارىلىقنى ئوراپ باشقا جايلارنى ئوچۇق قويۇپ ئولتۇرسا بولىدۇ دېگەنلىك ئەمەس، ئىپپەتلىك ئاياللار ھەرگىز ئۇنداق قىلمايدۇ، بۇ پەقەت پاسىق، پاجىر، بۇزۇق، ئەخلاقسىز، ناچار ئاياللارنىڭ قىلىقىدۇر.

پىقھى ئالىملىرىنىڭ: "تىزىدىن كىشىگىچە ئەۋرەت" دېگەن سۆزىدىن مۇشۇ جاينى ئوراشلا كۇپايە قىلىدۇ، ئايال كىشى ئۆزىنىڭ ھەمراھلىرىنىڭ ئارىسىدا شۇ جاينى ئوراپ، باشقا جايلارنى ئوچۇق قويۇپ يۈرسە بولىدۇ دېگەنلىك ئىپادىلەنمەيدۇ، بۇنداق ئىشنى ساپ ئەقىل ۋە ساغلام تەبىئەت ھەرگىز قوبۇل قىلمايدۇ. بەلكى ئايال كىشىنىڭ ئۆزىنىڭ ھەمىشەلىرى ۋە ئۆز جىنىسىدىكى ئاياللار بار سورۇندا كىيىدىغان كىيىمى پۈتۈن بەدىنىنى ئورايدىغان بولۇشى كېرەك، بۇ، ئۇ ئايالنىڭ ھايالىق، چوڭ سۈپەت ئىكەنلىكىنى بىلدۈرىدۇ، ئۇلارغا پەقەت بىرەر ئىش قىلىۋاتقاندا ئوچۇق قالىدىغان باش، بويۇن، ئىككى بىلەك ۋە ئىككى قەدەم قاتارلىق بىز مەھرەم مەسىلىسىدە بايان قىلغان جايلارنى ئاشكارا قىلسا بولىدۇ.

سەئۇدى ئەرەبىستان ئىلمى تەتقىقات دىنى پەتىۋا تەشۋىقات كومىتېتىنىڭ، ئاياللارنىڭ ئاياللار ۋە مەھرەملەر ئالدىدا ئېچىش دۇرۇس بولىدىغان جايلارنى توغرىسىدىكى پەتىۋاسىنى ئىلگىرى بىز [34745](#) - نومۇرلۇق سوئالنىڭ جاۋابىدا بايان قىلىپ ئۆتتۇق. ئاللاھ تائالادىن سىز ۋە بىزگە توغرا يول ۋە ھىدايەت سورايمىز.

ئاللاھ تائالا ھەممىدىن ياخشى بىلگۈچىدۇر.